

STORTINGET

Innst. 53 L

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
frå justiskomiteen

Prop. 115 L (2023–2024)

Innstilling frå justiskomiteen om Endringar i våpenlova (heilautomatiserte avgjerder og endra gebyrheimel)

Til Stortinget

Samandrag

Justis- og beredskapsdepartementet legg i proposisjonen fram forslag til endringar i lov 20. april 2018 nr. 7 om våpen, skytevåpen, våpendelar og ammunisjon (våpenlova). Forslaget er eit ledd i arbeidet med ei ny digital våpenforvaltning.

Departementet foreslår eit nytt andre ledd i § 38 som gjev heimel for handsaming av personopplysingar ved heilautomatiserte avgjerder i saker etter våpenlova. Endringsforslaget vil gje politiet høve til å treffe fleire avgjerder med automatisert handsaming åleine, utan at ein sakshandsamar er involvert i eller har påverka resultatet. I samanheng med dette foreslår departementet ei tilføyning i § 41 nr. 32 for å kunne fastsetje i forskrift nærare føresegner om bruk av automatiserte avgjerder.

Departementet foreslår også ei endring i § 37 for å gje heimel for å ta gebyr ved søknad om løyve eller godkjenningar gjevne i medhald av lova. I dag betaler publikum gebyr når politiet utferdar løyve eller andre tillatingar. Endringsforslaget vil gje politiet høve til å krevje gebyr sjølv om søknaden vert avslått. Lovforslaget legg opp til at departementet gjev nærare føresegner om gebyret i forskrift.

Forslaget om endringar i våpenlova §§ 38 og 41 nr. 32 vil ikkje ha nemneverdige økonomiske konse-

kvensar. Departementet legg til grunn at bruk av heilautomatiserte avgjerder over tid vil føre til at politiet sparer pengar gjennom at ressursane i våpenforvaltninga vert betre utnytta.

Forslaget om endring i våpenlova § 37 har ikkje i seg sjølv økonomiske konsekvensar, men vil venteleg føre til endringar i gebyrføresegnene i våpenforskrifta. Med endringa vert det opna for å fastsetje at publikum må betale gebyr sjølv om søknaden vert avslått. Storleiken på gebyra vil verte vurdert når den nye berekningsmodellen er ferdig utvikla og forslaget til nye gebyrsatsar er vurdert i den ordinære budsjettprosessen, og etter at forslag til endring av føresegnene om gebyr i forskrifta har vore på høyring.

Merknader frå komiteen

Medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Ragnhild Male Hartviksen, Odd Harald Hovland og Hadia Tajik, frå Høgre, Aase Marthe J. Horrigmo og Mari Holm Lønseth, frå Senterpartiet, Sandra Borch og Else Marie Rødby, frå Framstegspartiet, Tor André Johnsen og leiaren Helge André Njåstad, frå Sosialistisk Venstreparti, Andreas Sjalg Unneland, og frå Venstre, Ingvild Wetrhus Thorsvik, merkar seg at ein i våpenlova foreslår eit nytt andre ledd i § 38 som gjev heimel for handsaming av personopplysingar ved heilautomatiserte avgjerder i saker etter våpenlova, og at endringsforslaget vil gje politiet høve til å treffe fleire avgjerder med automatisert handsaming åleine, utan at ein sakshandsamar er involvert i eller har påverka resultatet. Komiteen registrerer at det i samanheng med

dette vert foreslått ei tilføyning i § 41 nr. 32 for å kunne fastsetje i forskrift nærare føresegner om bruk av automatiserte avgjerder.

Komiteen merkar seg vidare at det vert foreslått ei endring i § 37 for å gje heimel for å ta gebyr ved søknad om løyve eller godkjenningar gjevne i medhald av lova. Komiteen registrerer at endringsforslaget vil gje politiet høve til å krevje gebyr sjølv om søknaden vert avslått, og at lovforslaget legg opp til at departementet gjev nærare føresegner om gebyret i forskrift.

Komiteen merkar seg at politiet i hovudinstruksen for etaten er gjeve pålegg om å nytte teknologi som hever kvaliteten og effektiviserer arbeidsprosessane, mellom anna i form av digitale publikumsløysingar.

Komiteen registrerer at Politidirektoratet har fått i oppdrag å etablere ei ny digital våpenforvaltning med føremål om å utvikle ei betre og meir effektiv våpenforvaltning som skal møte publikum sine behov, og at digitalisering av verksemda er framheva som ei prioritert oppgåve også i tildelingsbrevet til politiet for 2024.

Komiteen merkar seg at søknader som tidlegare vart handsama manuelt, i aukande grad vert handsama maskinelt. Komiteen merkar seg vidare at heilautomatisert handsaming i eigna saker vil gje ei endå meir effektiv søknadshandsaming og oppgåveløysing i våpenforvaltninga.

Komiteen registrerer at det er lagt til grunn at våpenforvaltninga skal vere gebyrfinansiert, og at gebyret skal svare til kostnadene, men at det ikkje er tilfellet i dag, og at ein stor del av kostnadene som våpenforvaltninga har, går med til å handsame søknader om løyve eller godkjenningar som vert avslått, og til å utføre kontroll som krevst etter våpenlova for at løyve som er utferd, skal kunne behaldast.

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Høgre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, meiner at automatisert sakshandsaming vil vere eit viktig verktøy for å effektivisere våpenforvaltninga og gje publikum betre tenester. Fleirtalet legg til grunn at manuell handsaming berre vil vere naudsynt for avgjerder som ikkje kan takast med automatisert handsaming, og for avgjerder som vert klaga på etter avslag eller når den som avgjerda rettar seg mot, krev det.

Fleirtalet meiner at heilautomatiserte avgjerder vil kunne fremje likebehandling og motverke at det veks fram ulik praksis i politidistrikta, og at i dei sakene der ein kan nytte heilautomatisert handsaming, kan avgjerder takast ut frå like kriterium nærast utan ventetid.

Fleirtalet vil understreke at føresegnene i forvaltingslova og personvernforordninga gjeld for våpenforvaltninga også når handsaminga er heilautomatisert. Fleirtalet meiner at dei alminnelege reglane tryggjar parten sin rett til menneskeleg inngripen, til å uttrykkje

sine synspunkt, til å protestere mot avgjerda og til å få ei forklaring i dei avgjerdene som kan heilautomatiserast. Fleirtalet viser vidare til at i saker der avgjerder ikkje kan klagast på, vert rettane trygga ved at det vert innført ein rett til manuell overprøving når den som avgjerda rettar seg mot, krev det.

Fleirtalet viser til at det varierer kor mykje tid og ressursar som går med til våpenforvaltninga si handsaming av dei einskilde søknadene om løyve og godkjenningar. Fleirtalet legg til grunn at det kan krevje meir ressursar å avgjere søknader som endar med avslag, og at skilnaden i ressursbruk mellom kurante saker som kan avgjerast med heilautomatisert handsaming, og saker som krev manuell handsaming, venteleg kan verte større. Fleirtalet ser det ikkje som urimeleg at ein søkjar må betale eit gebyr sjølv om den einskilde søknaden vert avslått.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet understreker at det er viktig at forvaltningen blir så effektiv som mulig, slik at gebyrene for brukerne blir så lave som mulig.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er positive til økt automatisering av søknadsprosessen for våpensøknader og vil derfor støtte den delen av proposisjonen som gjelder heilautomatiserte avgjørelser i saker om våpentillatelse. Disse medlemmer er imidlertid negative til at gebyrplikten skal utvides til også å gjelde i saker som ender med avslag, og vil ikke støtte denne delen av proposisjonen, og stemmer derfor imot forslag til endring av våpenloven § 37.

Tilråding frå komiteen

Tilrådinga frå komiteen vert fremja av ein samla komité med unntak av våpenlova § 37, som vert fremja av medlemene frå Arbeidarpartiet, Høgre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre.

Komiteen har elles ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjere følgjande

vedtak til lov

om endringar i våpenlova
(heilautomatiserte avgjerder og endra gebyrheimel)

I

I lov 20. april 2018 nr. 7 om våpen, skytevåpen, våpendelar og ammunisjon vert det gjort følgjande endringar:

§ 37 skal lyde:

§ 37 *Gebyr og utgifter*

For å dekke utgiftene til våpenforvaltninga kan politiet krevje gebyr ved søknad om løyve eller godkjenningar

gjevne i eller i medhald av denne lova. Gebyret kan også omfatte naudsynte utgifter til sakkunnig bistand når sakshandsaminga krev særskild fagdugleik.

§ 38 skal lyde:

§ 38 *Forholdet til forvaltningsloven og bruk av automatiserte avgjerder*

Forvaltningsloven gjeld for saker etter denne lova med dei særreglane som er fastsette i *paragrafen* her eller i forskrift i medhald av § 41 nr. 32. Politiet kan krevje at personar stiller til intervju for å vurdere om vilkåra etter § 16 er oppfylte. Retten til klage, grunngjeving og partsinnsyn etter forvaltningsloven gjeld ikkje for saker om løyve til mellombels innførsel til jaktforemål.

Politiet kan ta avgjerder i saker etter denne lova som åleine er gjorde på grunnlag av automatisert handsaming av personopplysingar, medrekna særlege kategoriar av

personopplysingar som nemnt i personvernforordninga artikkel 9 og 10. Handsaminga må trygge forsvarleg saks-handsaming og samsvare med retten til vern av personopplysingar. Avgjerda kan ikkje byggje på skjønsmessige vilkår i lov eller forskrift, med mindre avgjerda er tvillaus. Den registrerte har rett til manuell overprøving av avgjerda.

§ 41 nr. 32 skal lyde:

32. forholdet til forvaltningsloven, medrekna saks-handsamingsreglar, reglar knytte til intervju og unnatak frå teieplikta, og *bruk av automatiserte avgjerder, jf. § 38 første og andre ledd,*

II

Lova gjeld frå den tida Kongen fastset.

Oslo, i justiskomiteen, den 19. november 2024

Helge André Njåstad

leiar

Odd Harald Hovland

ordførar

